Χαιρετισμός

τοῦ Μητροπολίτου Μεσσηνίας κ. Χρυσοστόμου

στο: Διεθνές Συνέδριο: «*Ἡ ἐποχή τῆς καταστροφῆς καί τό τέλος τῆς συνύπαρξης: ἀπελάσεις, ἐκτοπισμοί καί γενοκτονίες, 1912-1924*»

Καλαμάτα 1-4 Δεκεμβρίου 2022

Ἀποτελεῖ ἰδιαίτερη τιμή γιά τήν πόλη μας, ἡ διοργάνωση τοῦ παρόντος διεθνοῦς συνεδρίου, μέ θέμα: ***«Ἡ ἐποχή τῆς καταστροφῆς καί τό τέλος τῆς συνύπαρξης: ἀπελάσεις, ἐκτοπισμοί καί γενοκτονίες, 1912-1924»,*** ἕνα θέμα πάντα ἐπίκαιρο καί σύγχρονο.

Πρωτίστως θά ἤθελα νά ἐκφράσω τίς ἐγκάρδιες εὐχαριστίες μου πρός τόν Γενικό Γραμματέα Θρησκευμάτων τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας καί Θρησκευμάτων κ. Γεώργιο Καλαντζῆ, μέ τόν ὁποῖο ἡ συνεργασία τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ἔχει ἀποβεῖ πάντοτε ἐποικοδομητική σέ πολλά ἐπίπεδα. Εὐχαριστίες ὀφείλονται καί στά ἀξιότιμα μέλη τῆς ἕδρας Ποντιακῶν Σπουδῶν τοῦ τμήματος Ἱστορίας καί Ἀρχαιολογίας τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, καθώς καί τοῦ Ἐρευνητικοῦ Προγράμματος γιά τήν Ἀρμενική Γενοκτονία τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Καλιφόρνια Η.Π.Α (Promise Armenian Institute UCLA), γιά τήν συνδιοργάνωση τῆς παρούσης ἐπιστημονικῆς συναντήσεως. Καλωσορίζω ἐπίσης ὅλα τά ἐκλεκτά μέλη τῆς ἐπιστημονικῆς κοινότητας, τά ὁποῖα συμμετέχουν ὡς ὁμιλητές ἀλλά καί ὅλους ἐσᾶς πού προσήλθατε γιά νά παρακολουθήσετε τίς σχετικές εἰσηγήσεις καί σᾶς ἐκφράζω τίς εὐχαριστίες μου γιά τή συμμετοχή σας.

Μέ τήν θεματολογία του τό παρόν συνέδριο σημερινό συνέδριο γιά τήν γενοκτονία τῶν Ἑλλήνων, τῶν Ἀρμενίων καί ἄλλων λαῶν στόν Πόντο καί στήν Μικρά Ἀσία ἐπιδιώκει νά καταδείξει ὅτι ἡ ἱστορία δέν ξεχνιέται, δέν ξαναγράφεται ἀλλά πρέπει νά ξαναδιαβάζεται. Ὅταν ἕνας λαός ἀπεμπολεῖ τήν ἱστορία του καί τά δεινά πού ὑπέστη στό παρελθόν δέν ἔχει προοπτική ἐπιβιώσεως, ἰδίως σήμερα τήν ἐποχή τῆς μετανεωτερικότηκας, τοῦ ἐπεκτατικοῦ ἀναθεωρητισμοῦ καί τῆς ἀποδομήσεως τῆς ἱστορίας. Γιαυτό καί στόχος τοῦ παρόντος συνεδρίου εἶναι νά ἐξετάσει καί νά προβάλλει τήν περίοδο 1912-1924, μέ ἀφορμή τήν συμπλήρωση 100 ἐτῶν ἀπό τήν καταστροφή τῆς Σμύρνης καί τόν ὁλοκληρωτικό ξεριζωμό τοῦ Μικρασιατικοῦ, Ποντιακοῦ Ἑλληνισμοῦ καί τῶν Ἀρμενίων ἀδελφῶν μας.

Ὁ μαρτυρικός λαός τῆς Μικρᾶς Ἀσίας τό 1922 ἀκολούθησε τόν δρόμο τοῦ μαρτυρίου, ἐκδιώχθηκε, ὑπέστη τά πάνδεινα. Πρωτεργάτες σέ αὐτήν τήν θυσία ὑπῆρξαν οἱ Ἀρχιερεῖς καί ὅλοι οἱ κληρικοί, ὅπως οἱ Μητροπολῖτες Σμύρνης Χρυσόστομος, Κυδωνιῶν Γρηγόριος, Ἰκονίου Προκόπιος, Μοσχονησίων Ἀμβρόσιος καί πολλοί ἄλλοι. Ὁ ρόλος τῆς Ἐκκλησίας δέν ἦταν ἁπλᾶ ὑποστηρικτικός ἀλλά καθοριστικός διότι ἦταν ἡ τροφός τῶν καταδιωγμένων χριστιανῶν, οἱ ὁποῖοι ἐξαιτίας τῆς συμμέτοχής τους στό ἐκκλησιαστικό σῶμα ὑπέστησαν κάθε εἴδους ἀτίμωση καί τέλος πολλές φορές τόν ἀποτρόπαιο θάνατο.

Ἡ Ἐκκλησία, ὡς πρωτεργάτης, στόν ἀγῶνα γιά τήν ελεύθερη βιωτή στην Μικρά Ασία προσέφερε ἀγωνιστές κληρικούς ὅλων τῶν βαθμῶν, ἀρχιερεῖς, πρεσβυτέρους, διακόνους καί μοναχούς. Ἔδωσε χρήματα καί κάθε πολύτιμο εἶδος καί ἀγαθό γιά τήν οἰκονομική στήριξη καί ἐνίσχυση τοῦ ἀγῶνα. Πρωταγωνίστησε, ὥστε νά διασωθεῖ ἡ ἑλληνική γλῶσσα καί ἡ

παιδεία διά μέσου τῶν σχολείων, τά ὁποῖα λειτουργοῦσαν ὑπό τήν ἐποπτεία της καί τήν οἰκονομική στήριξή της, καί μέ τά ὁποῖα διετήρησε ἀναλλοίωτα τά ἤθη, τά ἔθιμα καί τίς τοπικές χριστιανικές παραδόσεις, ἐπειδή θεωροῦσε, καί συνεχίζει νά θεωρεῖ, ὅτι αὐτά ἀποτελοῦν δομικά στοιχεῖα τῆς ἰδιοπροσωπίας κάθε λαοῦ καί τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἐπιβεβαιώνοντας ὅτι ἡ βάση συγκρότησης τῆς ἑλληνικῆς ταυτότητας στό λαό μας εἶναι πρώτιστα ἡ ἄρρηκτη σχέση ἀνάμεσα στήν ἐθνική καί τή χριστιανική μας ταυτότητα.

Ἡ πιό μεγάλη ἐθνική συμφορά μετά τήν πτώση τῆς Κωνσταντινουπόλεως τό 1453, κατά τήν Ἑλένη Ἀρβελέρ, εἶναι ἀναμφισβήτητα ἡ Μικρασιατική καταστροφή τοῦ 1922 καί ἡ συνακόλουθη ἀνταλλαγή τῶν πληθυσμῶν τοῦ 1924.

Μποροῦμε νά τό ὁρίσουμε καί ὡς τό ὁριστικό τέλος τῆς Ἀνατολικῆς Ἑλληνορωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας, ὁ θάνατος δηλαδή τῆς Μεγάλης ἰδέας.

Χάθηκε ἡ Μικρασία μέ τό ἀνθρώπινο δυναμικό της, τόν πλοῦτο τοῦ ἐδάφους της ἀλλά καί τήν ἱστορία καί τόν πολιτισμό της ὡς προπύργιο ἑλληνικότητας καί εἰρηνικῆς συνύπαρξης μεταξύ τῶν κατοικούντων ἐκεῖ λαῶν, ἔναντι τῆς Ἀνατολῆς.

Τό παρόν συνέδριο, στό ὁποῖο συμμετέχουν ἐκλεκτοί ἐπιστήμονες ἀπό τήν Ἑλλάδα καί τό ἐξωτερικό θά ἀναφερθεῖ στά ἀνθρώπινα δικαιώματα, θά μελετήσει τίς μαζικές θηριωδίες, τίς συνέπειες τῶν βαλκανικῶν πολέμων, τόν Α' Παγκόσμιο Πόλεμο, τούς ἐκτοπισμούς τῶν χριστιανῶν, τήν στάση τῆς Ἐκκλησίας ἀπέναντι στήν μαρτυρική θυσία τῶν κατοίκων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, θά φωτίσει τά αἴτια τῆς γενοκτονίας τῶν Ἑλλήνων, τῶν ποντίων καί τῶν Ἀρμενίων τήν περίοδο 1912-1924 καί θά καταδείξει τό γιατί τῆς θυσίας τῶν

σήμερα, ἐποχή, ἡ ὁποία εἶναι ἐπαναστατική σέ κάθε διάσταση τῆς ζωῆς ἐνῶ γιά νά ἐπιβιώσουμε εἶναι ἀνάγκη νά διδαχθοῦμε ἀπό τήν ἱστορία «*πῶς δεῖ καί ὑπέρ ὧν δεῖ*» νά ἀγωνιζόμαστε. Παραδειγματιζόμενοι ἀπό τόν ὑγιῆ πατριωτισμό μας, πρέπει νά διαφυλάξουμε τά πρωτοτόκια τῆς ἰδιοπροσωπίας μας καί τῆς ἐθνικῆς μας ταυτότητας, καί συγχρόνως νά μεταλαμπαδεύσουμε τά πολύτιμα ἀγαθά τοῦ Ἑλληνοχριστιανικοῦ Πολιτισμοῦ μας στήν Εὐρώπη τῶν λαῶν, ὥστε τελικά νά ἀποτελέσουν αὐτά τήν «ψυχή τῆς Εὐρώπης» ἀλλά καί σύμπασας τῆς Οἰκουμένης, κάτι τό ὁποῖο καί οἱ θυσιαζόμενοι στήν Μικρά Ἀσία τό 1922 λίγο πρίν τήν μεγάλη καταστροφή τοῦ 1922 πίστευαν καί διετράνωναν διά στόματος τοῦ Ἐθνομάρτυρος Μητροπολίτου Σμύρνης Χρυσοστόμου: «*νά καλλιεργήσωμε ἐπειγόντως, μέ ἐντατική προσπάθεια τά αἰσθήματα τῆς ἀλληλεγγύης μας μεταξύ τῶν ἐν Σμύρνῃ χριστιανικῶν στοιχείων...*».

Τά ἱστορικά αὐτά διδάγματα μακάρι νά ὁδηγήσουν στόν σωφρονισμό τῶν ἐπερχόμενων γιά τή συγκρότηση ἑνός ἱστορικοῦ μέλλοντος ἀντάξιου τοῦ ἐνδόξου ἱστορικοῦ παρελθόντος του.

Πρίν τήν κήρυξη τῶν ἐργασιῶν τοῦ συνεδρίου θά ἤθελα νά ἐκφράσω τίς εὐχαριστίες μου στόν Πρωτοσύγκελλο τῆς Μητροπόλεως καί στούς διοικητικούς συνεργάτες τῆς Γενικῆς Γραμματείας Θρησκευμάτων τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας καί Θρησκευμάτων γιά τήν ὅλη ὀργάνωση καί ἐπίλυση διάφορων διαδικαστικῶν προβλημάτων.

Κηρύσσω λοιπόν τήν ἔναρξη τοῦ συνεδρίου καί εὔχομαι καλή ἐπιτυχία.

Σᾶς εὐχαριστῶ πολύ.